

2014RGW10

DATUM	19-12-2013
AAN	Provinciale Staten van de Provincie Utrecht
VAN	PCL, secretaris J. van der Heijde
DOORKIESNUMMER	030-2582449
ONDERWERP	Concept PCL jaarprogramma 2014 en terugblik op 2013

Geachte Statenleden,

U ontvangt dit concept jaarprogramma van de Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL) voor de bespreking in de **vergadering van de Commissie RGW op 20 januari 2014**.

Graag horen wij op 20 januari uw reactie op de voorgestelde adviesonderwerpen, maar ook uw eventuele aandachtspunten binnen deze onderwerpen.

1. Inleiding

De PCL heeft een concept jaarprogramma 2014 opgesteld. Hierin staat over welke strategische beleidsonderwerpen de PCL in 2014 advies wil uitbrengen aan GS en PS en over welk actueel onderwerp zij van plan is een werkconferentie te organiseren. Hierbij is het van belang dat de PCL bij voorkeur in een vroeg stadium van de beleidsontwikkeling adviseert, wanneer de Provincie nog belangrijke keuzes moet maken.

Het concept jaarprogramma is opgesteld op basis van een inventarisatie van mogelijke adviesonderwerpen in de PCL zelf en bij teamleiders en beleidsmedewerkers van de Provincie. Het aantal ingebrachte mogelijke adviesonderwerpen was groot. De PCL heeft hieruit een keuze gemaakt. Daarbij heeft de doorslag gegeven of het een strategisch, integraal onderwerp is waarbij de Provincie voor belangrijke keuzes komt te staan en of de PCL verwacht dat haar advies een meerwaarde kan hebben bij de beleidsontwikkeling.

De PCL vindt het belangrijk om met haar advieswerkzaamheden in te spelen op vragen en behoeften die bij de Provincie leven. Daarom heeft de PCL het concept jaarprogramma op 4 december 2013 besproken met het MT-Beleid. Op 20 januari 2014 bespreekt de PCL het jaarprogramma met uw Commissie RGW en op 4 februari 2014 met GS. Vervolgens stelt de PCL zelf haar jaarprogramma vast.

In paragraaf 2 staat het concept PCL jaarprogramma 2014. In paragraaf 3 volgt een korte terugblik op de werkzaamheden van de PCL in 2013.

2. Concept PCL jaarprogramma 2014

De PCL wil in 2014 graag advies uitbrengen over de volgende (gecombineerde) onderwerpen:

1a. en 1b. Omgevingswet en rol Provincie, gecombineerd met Integraal Bodem-, water- en milieubeleidsplan plus discussiebijeenkomst

2. Transities in wonen en werken

3a. en 3b. Netwerksamenleving gecombineerd met Ondernemerschap op het beleidsveld Duurzame energie

4a. en 4b. Deltaprogramma gecombineerd met toekomst Veenweidegebieden

Hieronder volgt een toelichting op deze adviesonderwerpen:

1a. Omgevingswet en rol Provincie
Omschrijving adviesonderwerp: In de Omgevingswet worden vele wetten en regelingen voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving gebundeld. De doelen hiervan zijn het versnellen en verbeteren van de besluitvorming, de integratie van plannen en toetsingskaders, het vergroten van bestuurlijke afwegingsruimte en het doelmatig uitvoeren van onderzoek. Ook de beleidsontwikkeling voor de fysieke leefomgeving verandert. Er komt op provinciaal niveau één Omgevingsvisie in plaats van vijf wettelijke sectorale plannen (de structuurvisie voor de ruimtelijke ordening, het waterplan, het milieubeleidsplan, het verkeers- en vervoersplan en het natuurbeleidplan). Ook komt er één gebiedsdekkende Omgevingsverordening. De Omgevingswet zal naar verwachting in 2018 in werking treden.
Ontwikkeling beleidsnota? De Provincie werkt aan een integraal bodem-, water-, en milieubeleid als opstap naar een integrale omgevingsvisie.
Onderwerp afkomstig van: PCL, Commissie RGW (2013)
Argument: Grote ingrijpende ontwikkeling, waarbij het belangrijk is dat Provincie erop anticipeert omdat er belangrijke rollen en taken uit voortvloeien. Beleids- en procesontwikkeling zitten nog in de beginfase.
Richting advisering PCL De vragen die de PCL wil beantwoorden zijn: "Hoe kan de Provincie het best anticiperen en inspelen op de komst van de Omgevingswet?" Hoe kan zij de instrumenten uit de Omgevingswet op een effectieve manier gebruiken bij het bevorderen van de kwaliteit van de leefomgeving? En wat betekent dit voor de rol van de Provincie in relatie tot andere partijen?
Planning: De PCL is in 2013 al gestart met dit adviesonderwerp. De PCL heeft inmiddels ook enkele experts geconsulteerd over de betekenis op provinciaal niveau. In december 2013 heeft de PCL een eerste advies uitgebracht over de Omgevingswet. In de eerste helft van 2014 zal de PCL een vervolgadvisie uitbrengen plus een discussiebijeenkomst organiseren.

1b. Integraal Bodem-, water- en milieubeleidsplan
Omschrijving adviesonderwerp: Het nieuwe bodem-, water- en milieubeleidsplan is de opvolger van het huidige Waterplan (incl. deelplan KRW en grondwaterplan), het huidige Milieubeleidsplan en bevat nieuw beleid voor de ondergrond. Provinciale Staten hebben in september ingestemd met synchronisatie van deze planprocessen, zodat de Provincie eind 2015 één integraal plan voor BWM beleid kan vaststellen. Het plan neemt de prioriteiten van de kadernota (herijking BWM beleid) als vertrekpunt en bevat kaderstellend en faciliterend beleid. De Provincie ziet het plan en het planproces als een belangrijke bouwsteen voor het maken van omgevingsbeleid. De stap die de Provincie met dit plan wil zetten is dat ze niet alleen strategisch en integraal beleid wil maken, maar dat het beleid ook gebiedsgericht, uitvoerbaar en digitaal uitwisselbaar is; voorwaarden voor goed omgevingsbeleid.
Ontwikkeling beleidsnota? Ja
Onderwerp afkomstig van: Ambtelijke organisatie Provincie Utrecht
Argument: Samenhang met Omgevingswet, eerste stap naar Omgevingsvisie. Bovendien komen veel aspecten van kwaliteit van de leefomgeving bij dit onderwerp aan bod, zoals bijvoorbeeld luchtkwaliteit, maar ook de toekomst van het veenweidegebied. Beginfase beleidsontwikkeling.

Mogelijke richting advisering PCL

De PCL zou kunnen adviseren over de manier waarop het integrale bodem-, water- en milieubeleid een goede opstap kan zijn naar een integrale omgevingsvisie in het kader van de Omgevingswet.

Planning advies:

Maart 2014 (n.a.v. startnotitie)

2. Transitie in wonen en werken**Omschrijving adviesonderwerp:**

Het wonen en werken maken een transformatie door. Het tegemoetkomen aan de woningbehoefte moet vooral binnenstedelijk gebeuren. Dit stelt eisen aan de kwaliteit van de leefomgeving (groen, leefbaarheid/welzijn, lucht- en geluidskwaliteit, klimaatbestendigheid). Als gevolg van de verdergaande digitalisering van het werken (nieuwe werken) en winkelen (webwinkels) komen steeds meer kantoor- en winkelpanden leeg te staan. Dit biedt mogelijkheden voor transformatie in woningen en hiervoor wordt ook steeds vaker gekozen (zie ook het rapport van Agentschap NL: Rapportage van het eerste jaar Expertteam Kantoortransformatie, 2013).

Ontwikkeling beleidsnota?

De nota Binnenstedelijk in beweging, kadernota Wonen en binnenstedelijke ontwikkeling is op 23 februari 2012 vastgesteld.

Onderwerp afkomstig van:

PCL

Argument: Goed onderwerp voor ongevraagd advies omdat PCL hier naar verwachting met vernieuwende inzichten kan komen en verschillende andere thema's hierbij kan aanhaken.

Mogelijke richting advisering PCL:

De PCL zou kunnen adviseren over de transformatieprocessen in het wonen en werken en de relatie met een duurzame, gezonde en veilige woonomgeving. Hierbij zou de PCL aandachtspunten voor het beleid van de Provincie kunnen formuleren. Hierbij zal zij rekening houden met de verantwoordelijkheid van de gemeenten op dit terrein.

Planning:

2014

3a. Netwerksamenleving**Omschrijving adviesonderwerp:**

Er is steeds meer sprake van een netwerksamenleving en van een groeiend zelf-organiserend vermogen van 'zelfstandigen,' los van instituties. (zie o.a. Trendrede 2013, rapport De Energieke Samenleving, PBL 2011), Advies Loslaten in vertrouwen, ROB 2012).

De vraag is of de bestaande belangenorganisaties waar de Provincie overleg mee voert nog voldoende representatief zijn voor de achterban die zij vertegenwoordigen en of zij vernieuwend genoeg zijn. Ook voor de Provincie zelf is het belangrijk om zich af te vragen welke rol zij het best kan spelen in de netwerksamenleving.

Ontwikkeling beleidsnota?

Nee

Onderwerp afkomstig van:

Ambtelijke organisatie Provincie Utrecht

Argument:

Een strategisch onderwerp en een mooi vervolg op het adviesonderwerp Ondernemerschap. Ook is er een samenhang met het onderwerp Omgevingswet.

Mogelijke richting advisering PCL:

De Provincie zit vaak aan tafel met vele al lang bestaande belangenorganisaties. Hoe kan de Provincie daarnaast ook nieuwe organisatievormen of ongeorganiseerde partijen en burgers meer bij het beleid betrekken in een energieke (netwerk)samenleving? Dan wel initiatieven vanuit de energieke samenleving die sporen met

de eigen beleidsdoelen faciliteren richting realisatie?

Planning:
2014

3b. Ondernemerschap op het beleidsveld duurzame energie

Omschrijving adviesonderwerp:

Er zijn in de Provincie Utrecht veel particulieren, bedrijven en organisaties die initiatieven nemen op het gebied van duurzame energie. Vanuit het oogpunt van actief burgerschap en van een duurzame energievoorziening in de provincie is dit gunstig. In de praktijk doen zich echter ook knelpunten voor bij de inpassing in de omgeving (zowel ruimtelijk als qua draagvlak), bij het voldoen aan regelgeving en bij de financiering.

Onderwerp afkomstig van:

PCL /MT-Beleid Provincie Utrecht

Argument:

Duurzame energie is bij uitstek een onderwerp waarop andere partijen dan de overheid ook veel initiatieven nemen, maar de overheid daarbij nadrukkelijk nodig hebben. Het is daardoor een interessant voorbeeld van de groeiende netwerksamenleving.

Mogelijke richting advisering PCL:

De PCL zou een aantal praktijkvoorbeelden van initiatieven op het gebied van duurzame energie in de Provincie Utrecht kunnen verkennen en op basis van haar bevindingen de Provincie kunnen adviseren over haar rol op dit beleidsveld in relatie tot andere partijen.

Planning:
2014

4a. Deltaprogramma

Omschrijving adviesonderwerp:

Het Deltaprogramma moet zorgen voor een veilig en aantrekkelijk Nederland, nu en in de toekomst. Het kabinet wil er met het Deltaprogramma voor zorgen dat de huidige en volgende generaties beschermd worden tegen het water en dat we de komende eeuw beschikken over genoeg zoet water.

In 2014 doet de deltacommissaris voorstellen voor vijf Deltabeslissingen. Daarover besluiten kabinet en Tweede Kamer. De Deltabeslissingen gaan over:

- de veiligheidsnormen die we moeten herijken en actualiseren;
- randvoorwaarden voor de (her)ontwikkeling van bebouwd gebied;
- de zoetwaterstrategie die voor een adequate watervoorziening moet zorgen;
- de bescherming van de Rijn-Maasdelta;
- het lange termijn peilbeheer van het IJsselmeer.

In het provinciale waterbeleid zal het Deltaprogramma doorwerken. Vanaf 2015 worden de Deltabeslissingen vertaald naar nationaal en regionaal instrumentarium (ruimtelijke plannen, verordeningen etc.).

Het Deltaprogramma is een nationaal programma dat zijn uitwerking en weerslag vindt in de Provincie. Voor de kwaliteit van de leefomgeving is het belangrijk dat de ingrepen die nodig zijn voor de waterveiligheid en zoetwatervoorziening onderdeel uitmaken van een integraal beleid en uitgevoerd worden in een integrale gebiedsontwikkeling. Het is belangrijk om verbindingen te leggen met het natuur, recreatie-, landbouw- en mobiliteitsbeleid.

Onderwerp afkomstig van:

PCL.

Mogelijke richting advisering PCL

De PCL zou in 2014 kunnen adviseren over de ruimtelijke inpassing en integrale aanpak bij de uitvoering van de geplande maatregelen.

Planning: 2014

4b. Toekomst veenweidegebieden
Omschrijving adviesonderwerp: Sommige delen van het Veenweidegebied zakken 2cm/jaar, hetgeen oa tot gevolg heeft dat het waterbeheer onbetaalbaar wordt, zeker in vergelijking met de opbrengsten. Bijkomend probleem is het dure onderhoud van infrastructuur zoals wegen, maar ook riolering en kabels in de grond. Het dilemma is dat je om de zakking te stoppen c.q. terug te dringen het huidige grondgebruik -veeteelt- en de daarbij behorende drooglegging van 50 – 60 cm zou moeten veranderen in iets wat tegen een hoger waterpeil kan, bijv natuur. Kortom, er is een functieverandering nodig, die je met technische oplossingen (onderwaterdrainage) misschien nog wel een tijdje voor je uit kunt schuiven. De kosten van dat uitstel zijn echter hoog, vooral op het gebied van waterbeheer. Andersom zal een snelle ruimtelijke functieverandering leiden tot planschadeclaims e.d. Tegelijkertijd is er een maatschappelijke wens tot behoud van het veenweide landschap, dwz weidse vergezichten met koeien, water, wolken en gras. Belangrijke vragen zijn: Hoe organiseer je dit complexe bestuurlijke en maatschappelijke traject, op welke momenten moeten keuzen gemaakt worden en om welke keuzen gaat het dan, hoe financier je de functieverandering etc. Het PBL bereidt momenteel samen met de STOWA een onderzoek voor, wat antwoord moet geven op deze vragen. Deze antwoorden komen naar verwachting op zijn vroegst eind 2014.
Onderwerp afkomstig van: PCL
Mogelijke richting advisering PCL Mede op basis van uitkomsten onderzoek PBL en STOWA aan de Provincie advies uitbrengen over het traject van besluitvorming en functieverandering.
Planning: Eind 2014

3. Korte terugblik op werkzaamheden PCL 2013

In 2013 heeft de PCL de volgende adviezen uitgebracht:

1. Duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied, deel 1: Opmaat voor advies (6 juni 2013).

In dit rapport heeft de PCL een uitgebreide analyse gemaakt van de opgaven in het landelijk gebied en de beschikbare financiële middelen. De PCL constateert dat de Provincie voor grote opgaven staat in het landelijk gebied en dat de omstandigheden voor de Provincie turbulent zijn: economische malaise, decentralisatie van rijkstaken, mogelijke opschaling van het provinciebestuur en bezuinigingen. De PCL stelt vast dat de per jaar beschikbare financiële middelen in de periode 2012-2015 zijn afgenomen met ongeveer 24% in vergelijking met de periode daarvoor. Vanwege de snelle veranderingen is het voor de Provincie van groot belang om de ontwikkelingen in opgaven en middelen goed te monitoren. Daarnaast is de commissie van mening dat de veranderingen zo groot zijn dat er echte keuzes gemaakt moeten worden op welke terreinen publieke inzet nodig is en op welke niet. De Provincie moet opnieuw haar positie en rol bepalen ten opzichte van andere partijen, zoals Rijk, gemeenten, maatschappelijke partners en bedrijven.

2. Duurzame ontwikkeling van het landelijk gebied, deel 2: Van minder middelen naar sterke strategie en samenwerking (30 oktober 2013)

Met de conclusies uit de Opmaat voor advies als basis, adviseert de PCL in deel 2 van het advies over het landelijk gebied over de rol van de Provincie. Volgens de PCL houdt de Provincie in het landelijk gebied een belangrijke en unieke rol. Belangrijke elementen van deze rol zijn: samen met andere partijen inventariseren van opgaven en op een aansprekende wijze formuleren van doelen, het stimuleren van inhoudelijke afstemming en synergie en het stellen van randvoorwaarden via de regelgeving. Aandachtspunten hierbij zijn: blijf als overheid op hoofdlijnen, voer een integraal beleid, kies voor een gebiedsgerichte regierol, let

erop dat de regelgeving ondersteunend werkt aan het beleid en niet verlamdend, kies voor een positieve grondhouding naar andere partijen en durf duidelijk te zijn bij het handhaven van regels.

De PCL vindt het van groot belang dat de Provincie samen met partners op systematische wijze op zoek gaat naar baathebbers die kunnen bijdragen aan de financiering van gebiedsontwikkeling. De PCL verwacht echter niet dat deze bijdragen de bezuinigingen op de overheidsbijdragen aan het landelijk gebied kunnen compenseren. Een tweesporenbeleid blijft nodig: Naast het stimuleren van nieuwe financieringsvormen blijft het zo goed mogelijk op peil houden van de overheidsinvesteringen van cruciaal belang voor de kwaliteit van het landelijk gebied.

3. Aandachtspunten bij de nieuwe koers van het Natuurbeleid (4 september 2013)

De PCL vindt de conceptnota Natuurbeleid 2.0. een goede nota met een inspirerende en aansprekende beleidslijn. De PCL geeft echter de volgende aandachtspunten mee:

- Rol Provincie breder dan EHS, Natura 2000 en agrarisch natuurbeheer.
- Systeembenadering vraagt om ambities en doelen.
- Hoe gaat de Provincie de participatie van bewoners en organisaties bevorderen?
- Zorgvuldig omgaan met verandering agrarisch natuurbeheer.
- Visie op lange termijnontwikkelingen ontbreekt.

In samenhang met de adviezen over het landelijk gebied heeft de PCL op 27 mei 2013 een grote discussiebijeenkomst gehouden: "Driedubbele dynamiek in het landelijk gebied: doelen, middelen, spelers." In deze bijeenkomst hebben ongeveer 60 vertegenwoordigers van gemeenten, provincie, kennisinstellingen, agrarische organisaties, natuur- en milieuorganisaties, particulier grondbezit, gebiedscommissies etc. gediscussieerd over de grote opgaven in het landelijk gebied en de rol van de Provincie en andere partijen daarbij. Van deze bijeenkomst is een verslag gemaakt.

In december 2013 heeft de PCL een eerste advies uitgebracht over de invoering van de Omgevingswet en de manier waarop de Provincie hierop kan inspelen. In 2014 gaat de PCL verder met dit adviesonderwerp en zal hier ook een brede discussiebijeenkomst over organiseren.